

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

I.B. Johansen JULI 1934

PIGTRAAD

UDGIVET AF

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

AUSCHWITZ

★

BERGEN BELSEN

★

BUCHENWALD

✧

DACHAU

✧

HUSUM

✧

NEUENGAMME

★

PORTA

✧

RAVENSBRÜCK

✧

SACHSENHAUSEN

✧

STUTTHOF

✧

FRØSLEV

✧

HORSERØD

✧

SHELLHUSET

✧

VESTRE FÆNGSEL

Symbol for folkestrejken: Hagekorsflaget brændes i krydset Frederiksborggade—
Nansengade.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Vordingborg
Jernstøberi og Maskinfabrik

Sparekassen
for
Vordingborg og Omegn

Aktieselskabet
Landbrugs- og Handelsbanken
Vordingborg

Banken
for
Vordingborg og Omegn

Radio - Co.
Algade 60 Vordingborg

ANDELSBANKEN
A. m. b. a.
Frederikssund Afdeling
Tlf. 733
Kontortid 10—13 og 15—16
Lørdag 10—13

Aktieselskabet
Frederikssund og Omegns
Bank
også små indskud modtages

**Frederikssund
Kulimport A/S**

Tømrermestre
H. Larsen S. Jensen
Tlf. 789 Tlf. 785
Roskildevej 35 Frederikssund

Aktieselskabet
C. Stürup & Co.'s Eftf.
Trælast- og Bygningsartikler
Helsingør Tlf. 49 & 95

Fiskenetfabriken
DANMARK
I. C. Tvede A/S Helsingør

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—16).
Telf.: Om dagen Minerva 1336 om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bopiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

BESTYRELSE

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, sagfører, Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Militærattache, Fl. B. Larsen, Stockholm.

Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137,
Charlottenlund, Ordrup 5075.

Sekretær: Tobakshandler Sv. Darling, Hillerød.

Den øvrige bestyrelse:

Damtoft, Aage E., præst, Vesterbro 76, Ålborg. Fosmark, Johs., overlærer, Redaktør af Pigtråd. Slagelsegade 9, 2., Kbh. Ø., Øbro 8537. Holt, Paul, seminarieførstander, cand. mag., Århus. Jespersen, Otto, landsretssagfører, Søndergade 72, Århus. Johansen, P. A., arkitekt, Bernstoffslunds Allé 80, Charlottenlund. Kjeldsen, K., oberstløjtnant, Odense. Kæraa, Leo, tandteknikermester, Banegårdspladsen, Århus. Leth, O., bibliotekar, Johnstrupsvej 8, Sorø. Loft, Johs., gas- og vandmester, de Mezasvej 18, Århus. Mahler, P. E., førstelærer, Nr. Søby Skole, Nr. Søby, Fyn. Møller, Poul, fabrikant, Skive. Næsted, Børge, læge, Sadolinsgade 9 st. th., Odense. Olesen, Otto W., boghandler, Randers. Olesen, O., kontorchef, Grønnegade 18 A, Herning. Rambusch, H., landsretssagfører, Kongensgade 49, Esbjerg. Riis, Poul, pastor, Rosenvængets Sideallé 5, København Ø. Tria 3101. Schmidt, Otto, prokurist, Kolding. Thestrup, K. (M. F.), dommer, Herning. Thorsøe, Holger, købmand, Sønderborg.

BLADET PIGTRAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpfond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement).

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30). Minerva 1336.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2. sal, København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17,30—18,30).

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

TRYKKERI

Hak Jørgensens Bogtrykkeri, Ejby pr. Glostrup.

Aflleveret til Postvæsenet den 14. juli. Trykt i 16.750 eksemplarer.

10-året for folkestrejken i København:

En våbenløs millionby gjorde oprør mod en af verdens stærkeste militærmagter

Befolkningens enighed skabte sejren — men kampen kostede
os 102 dræbte og 600 sårede.

Dagene omkring 1. Juli for nu 10 år siden bragte de tyske okkupanter en ny og smertelig oplevelse, nemlig at se Danmarks hovedstad gå i strejke. Folkestrejken har man kaldt den, og den betød i praksis at hovedstaden var i oprør. Naturligvis er det latterligt at tale om, at en millionby med våbenløse indbyggere laver oprør mod en af verdens stærkeste militærmagter.

Tyskerne fandt det ihvertfald latterligt — til at begynde med, men ikke desto mindre endte kampen med tysk nederlag. En ubrydeligt sammensvejset befolknings enighed var årsagen, og endnu engang så man et bevis på, hvor svært det er at regere et land mod befolkningens vilje.

For at forklare, hvordan fredelige og gemytlige københavnere på een gang kunne blive sådan, at de viste tænder, må man tage hele situationen forud i betragtning.

I juni måned skete der en række schalburgtager, der ophidsede befolkningen. Således kan nævnes ødelæggelsen af Domus Medica, Borgernes Hus og Studentergården samt sprængningen af Tivoli. Mordet på Kaj Munk, og deportation af danske mænd og kvinder til tyske tilintetgørelseslejre var i frisk erindring.

Danskerne skulle lære livets alvor

Så kom sprængningen af riffel-syndikatet, og nu mente tyskerne, at tiden var inde til at lære københavnere lidt af livets alvor.

De beordrede derfor spærretid fra kl. 20 til 5 morgen, og dermed kom eksplosionen. Allerede mandag den 26. juni nægtede folk at respektere udgangsforbudet, og arbejderne på B og W gik hjem, idet de meddelte Werner Best, at når de skulle lukkes inde kl. 20, måtte de gå tidligt hjem. De måtte også have tid til at passe deres kolonihaver for derved at skaffe sig de nødvendige ting til livets opretholdelse. Arbejdsplads efter arbejdsplads fulgte eksemplet. Og om aftenen var der stadig mange mennesker på gaderne. Ophidselsen steg, og man begyndte nu mange steder at tænde demonstrationsbål på gaderne. Eksemplet smittede, og bålens antal steg. Tyske patruljer for rundt i gaderne og skød ganske vildt. Den første aften dræbtes således 7 og sårede 19. Aftenen efter steg tallet til 16 dræbte.

Den tyske vildskab stilnede nu noget af. To forhold var årsagen hertil. Det ene at ledelsen af den tyske regeringsdelegation, dr. Walter, var kommet til København om tirsdagen for at føre forhandlinger.

Hans faste standpunkt var interessen for produktionen, og han havde nu med forfærdelse konstateret, at den danske produktion var gået tilbage, og det måtte for alt i verden ikke fortsætte. Der måtte altså skabes fred med arbejderne.

Den anden medvirkende årsag var, at Werner Best kunne forvente besøg af udenrigsminister v. Ribbentrop, der på hjemturen fra et besøg i Finland ville gøre ophold i Danmark. »Mønsterprotektoratet« ville jo ikke tage sig så godt ud, når landets hovedstad befandt sig i åbent oprør.

Tyskerne besluttede derfor øjeblikkeligt at spærretiden først skulle træde i kraft fra kl. 23, og meddelelsen herom blev givet gennem højttalervogne, der kørte rundt i gaderne.

Dette var en klar sejr til Københavns borgere, og mange tænkte, at folkestrejken nu var afblæst, men det skulle komme til at gå helt anderledes, for torsdag den 29. juni fortsattes demonstrationerne og 53 mennesker indlagdes på hospitalerne, deraf 7 døde. Dagen efter offentliggjorde tyskerne meddelelsen om henrettelsen af Hvidsten-gruppens medlemmer. I Istedgade standsedes en sporvogn af en søk cement, og i løbet af kort tid var hele trafikken brudt sammen. En nazist skød, lidt efter kom terrorbiler med landsforræderne fra Schalburgkorpset. De fyrede ud fra alle bilvinduerne. Ved 21-tiden skød en civilklædt tyskerhåndlanger, der var ansat i Shell-huset, en rådhusbetjent på Vesterbro torv. Folkemængden faldt over morderen, og kun politiets indgriben forhindrede, at han blev klynget op i en lygtepæl. Over hele byen benyttede tyskerne sig af Schalburgkorpsets folk til at provokere.

S I M O

Finsensvej 50 Central 2604
København F

TEKNIKA

Floras Allé 19, Vanløse
Damsø 3632 — 7738

METALODAN

Skalbakken 3 Vanløse
Damsø 2603

P. Andersens Eftf.

Mejerianlæg, Køleanlæg
Kirkebjerg Allé 33-35
København, Vanløse

Skotøjsfabriken

D A N A

Klingseyvej 15 B Damsø 7115

Folkebibliotekernes

Indbindingscentral

Maglegaards Allé 50 Søborg
v/ Edv. Pedersen
Søborg 7100

Effort Maskinfabrik

Gladsaxevej 342-54 Søborg

National Kasseapparater

Vimmelskiftet 38 København K

Husk vore Busser til Skovturen

Turistkørsel besørges i ind- og
udland altid 1. classes betjening

Hvidovre Rutebiler

Gl. Køgevej 113 Valby
Tlf. Valby 8602

Andersen & Bruun's Fabriker A/S

Tlf. Fasan 6330

H. V. Nyholmsvej 24 - København F.

Aktieselskabet

WEILBACH & COHNS FABRIKER

Mariendalsvej 57 - København F

Husvarne Fabrikers Generaldepot
v/ H. Rothenborg A/S
Nikolaj Plads 23
København K

Jarmers Bogtrykkeri

Vestergade 12 København

Kemp & Lauritzen

Vester Voldgade 9 København

Fabriken WALTRICH

Finsensvej 12 København F
Fasan 1975

ØJET faar hvile-
i brillen fra **THIELE**

TLF.
501405

P. E. EHRHARDT

C. 1793 Studiestræde 7
København K

Alle Materialer til Central-
varme- og Sanitetsinstallationer

Transmotor

Finsensvej 10 København F

Aktieselskabet

HELSINGØRS VÆVERI

Maskinsnedkeriet »HAMLET«

Helsingør . Tlf. 1818

A/S Dampvaskeriet »Øresund«

Helsingør

Generalstrejken total

Nu blev det københavnerne for meget, og om morgenen den 30. juni brød generalstrejken løs.

Sporvognsfolkene nægtede at køre, og telefondamerne nedlagde arbejdet, da tyskerne truede med at besætte telefonhuset. De kunne ikke få deres telefonsamtaler igennem — og det skyldtes naturligvis sabotage — mente de, men forklaringen var nu faktisk den, at alle folk skulle snakke sammen om de mange ting, der skete. I løbet af formiddagen var generalstrejken total. Kort efter middag lå hele byen stille hen som på en søndag.

Tyskerne rasede, de truede med at lukke for vand, gas og elektricitet. Befolkningen søgte at undgå eventuelle repressalier ved dels at tappe vand af i store beholdere og på anden måde sikre sig under en sådan kommende situation. Mange søgte ud af byen. Det var en masseudvandring fra København, der aldrig er set mage til: til fods, på cykler osv. strømmede mennesker ustandseligt ud af byen, mens tyske tropper blev trukket til fra hele Sjælland.

Det stod klart for alle at Københavns befolkning kunne komme ud for frygtelige ulykker, hvis der ikke fandtes en fredelig udvej. Efter forskellige drøftelser enedes ledelserne for De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen samt erhvervsorganisationerne om at udstede følgende opråb:

»I forståelse med cheferne for centraladministrationen og repræsentanter for de samarbejdende politiske partier ønsker vi undertegnede repræsentanter for hovedstadskommunerne samt arbejds- og erhvervsorganisationerne at rette følgende henvendelse til befolkningen i anledning af en situation, som er opstået som følge af, at besættelsesmagten beklagelsesvis har ment at måtte iværksætte forskellige foranstaltninger.

Arbejdsnedlæggelsen i København har bragt hovedstadens befolkning i en skæbnsvanger situation. Konsekvenserne af en fortsat strejkebevægelse er uoverskuelige.

Tilførslerne af levnedsmidler og andre livsfornödenheder til hovedstaden svigter allerede og vil i løbet af korteste tid gå helt i stå. Faren for indgreb med virkninger af uoverskuelig karakter er overhængende. Genoprettelse af byens normale liv er en nødvendig forudsætning for, at truende ulykker skal kunne undgås.

Alle og enhver opfordres derfor indtrængende til straks at genoptage deres daglige gerning.«

Da Werner Best fik henvendelsen forelagt, afviste han den pure,

især på grund af ordet »beklageligvis«. Tyskerne havde tilrettelagt operation MONSUN, der ville medføre lukning af gas- og elektricitetsværker samt bestemmelser om bombing af byen efter forudgående spærring for til- og frakørsel.

Om aftenen blev værkerne lukket og kanonerne blev opstillet mange steder i byen. Befolkningen svarede med at stikke ild på en række virksomheder, hvis indehavere var forhadte for deres nazistiske tilbøjeligheder.

Generalstrejkens krav var kort

Demonstranter i færd med at bygge barrikade. Man bruger gades brolægning til byggeriet.

KØGE
KULFORRETNING A/s

Køge Andels Svineslagteri

Autolageret KUREER
KØGE

Østsjællandss Landbobank

Aktieselskab

Køge

Mejeriet Godthaab

Alfr. Jørgensen

Vestergade 11 Køge Tlf. 446

F. A. Hansens Eftf.

Aktieselskab

Trælast

Bygningsartikler

Isenkram

Sav- og Høvleværk

KØGE

Tlf 225*

DISKONTOBANKEN

KØGE

»TIP-TOP«

Nørregade 24 Tlf. 793

KØGE

Sparekassen

for Kjøge og Omegn

Ib Junggaard

Aut. Forh. af Folkevognen VW
Københavnsvej 58 KØGE

Køge Cementstøberi

A/s Hedehus-Teglværket

Teglværk & Kalkværk

Kalksandstensfabrik

Staaltegl- og Strengbetonfabrik

Hedehusene

Kildebrønde Brugsforening

pr. Taastrup

Tlf. Greve 6

Høje Taastrup Brugsforening

pr. Taastrup

Tlf. Taastrup 30

Ostefabriken **FIONA**

HEDEHUSENE - TELEFON 265

M. Grue

Maskinværksted

Tlf. Hedehusene 343

Hedehusene Brugsforening

Tlf. 8

Halm- og Betonvarefabriken

H. Th. Risør

Hedehusene

Tlf. 95

BRISTOL

Vinhusgade

Næstved

Wilh. Smith A/s

Næstved

Brdr. Andersen

Entreprenør & Murermester

Ringstedgade 25, Næstved

Tlf. 2404

Der var blodige strimer på Københavns gader — og en frygtelig katastrofe truede.

Til hospitalerne indbragtes ustandselig nye sårede, og kun to hospitaler havde eget pumpeværk.

Mælkespørgsmålet vakte også mange vanskeligheder. Det lykkedes dog kommunen at skaffe 28.000 l mælk i disse dage til familier med børn under 4 år. Fra folkekøkkenerne udleveredes 42.000 dåser, hver især med 850 g kødkonserver.

Enestående folke-solidaritet

Under kampen for at bjærge det daglige brød til store og små udvistes en enestående folke-solidaritet. Og dette forhold er årsagen til, at så mange i hovedstaden bevarer mindet om folkestrejken som uforglemmeligt.

Hen på søndagen begyndte politiet at opklæbe opråbet på gaderne. Der var jo hverken aviser eller radio til rådighed. Da folk ville læse opråbet, blev de imidlertid mange steder hindret deri af tyskerne, som beskød sådanne »opløb«.

Kl. 19,42 blev den hidtil tavse radio pludselig talende, og opråbet oplæstes. Der var lidt før åbnet for elektricitet, gas og lys. Efter opråbet kom en officiel tysk meddelelse om lempelse i de tyske foranstaltninger.

Skønt søndag således bragte det første budskab om tilbagevenden til det normale, blev dagen alligevel langtfra rolig.

Følgende spredte situations-meldinger giver et indtryk af dagens forløb.

Kl. 14,20: Tysk sikkerhedspoliti trængte ind på American Tobaccos fabrik og hentede to lastvogne tobaksvarer. Kl. 14,30 skød tyskerne på en kø foran Bispebjerg hospital hvor der udleveredes børnemælk. Kl. 17,55 skød Schalburg-folk ganske hensynsløst på folk på Fælledvej og Nørrebrogade. Kl. 18,53: I to lastbiler kørte Schalburg-folk rundt i Valby, et sted trængte de ind i en lejlighed, kastede indboet ud og brændte det. Kl. 20,37: I Borthighsgade åbnede tyskerne ild og så-

rede 6 mennesker som stod og lyttede til en radio i et åbentstående vindue. Kl. 20,54: Stærk kanonild både fra Langebro og Knippelsbro. Kl. 21,00: Kanonerne på Langebro beskød skuden »Inger«, der lå ved kajen ud for Niels Juelsgade, tyskerne stormede skibet og transporterede det bort med 20 mennesker, der under skydningen var flygtet om bord. Kl. 21,15: 20 personer, der stod og læste det opklæbede opråb i Valby Langgade, blev beskudt. Kl. 21,25: Almindelig skydning på Vesterbro. Schalburg-folk trængte ind i en lejlighed på Glinkasvej, hvor de kastede møblerne ud og satte ild i dem. Kl. 22,30: I Middelfartsgade blev der skudt på beboerne i nr. 12—16—18 fra broen til gasværket. I løbet af søndagen dræbtes 8 og såredes 41 personer.

S-togene begyndte at køre, og posten blev besørget. Men stort set kom arbejdet ikke igang. Og i en del provinsbyer begyndte strejker.

Nye forhandlinger førtes mandag med tyskerne. Efter at tyskerne havde indvilget i at tillade *Buhl, Eiler Jensen, Bjørn Kraft og Viggo Christensen* at tale i radioen uden censur, rettede de i en udsendelse en indtrængende opfordring til nu at slutte strejken og gå i arbejde tirsdag morgen. Buhl oplyste, at de tyske tropper ville blive trukket tilbage, når byens liv blev normalt. Viggo Christensen fremhævede, at man måtte vurdere magtfaktorernes forhold overfor hinanden. Fra Frihedsrådet kom en proklamation, der opfordrede til at gå i arbejde onsdag morgen.

Men allerede næste morgen, tirsdag den 4. juli, var arbejdet igang praktisk taget overalt. Der var ikke flere tyske patruljer. Hurtigt antog København sit normale udseende. I løbet af få dage ophævedes de sidste tyske indgreb, der var fremkommet i denne situation.

Folkestrejken udbrød ganske spontant. Ingen havde på forhånd regnet ud, hvad den ville koste i menneskeliv, men selv om nogen havde foretaget regnestykket, var strejken kommet alligevel. I menneskeliv kostede den os 102 dræbte

og 600 sårede. Hvor store tab tyskerne havde, er næppe nogensinde meddelt danske instanser.

Verden havde aldrig før set sligt

Indadtil havde strejken en umådelig betydning, idet den overbeviste hele den danske befolkning om, at selv om vi ingen våben havde, var vi ikke værgeløse. Strejken gav også befolkningen den forestilling, at den tyske kolos var ved at vakle. Det viste sig jo at være en noget forhastet slutning.

I udlandet vakte strejken en umådelig opsigt. Verden havde aldrig før set et sådant syn: En millionby uden våben rejste sig mod undertrykkerne — og sejrede. Meddelelserne om strejkens forløb kom til udlandet gennem Børge Outzes INFORMATION og direktør Robert Jensens (Tom) illegale rederi.

Folkestrejken havde også den betydning, at der nu kom et samarbejde igang mellem politikerne og Frihedsrådet.

Folkestrejken fik sin afslutning den 12. juli, da der hele landet over holdtes to minutters stilhed til minde om strejkens ofre.

Ethvert brev bør forsynes med vore smukke mærkater i farvetryk.

Vi har to at vælge imellem:

1. Bernadotte-mærkatet med hans bilde.
2. Kammeraternes Hjælpefonds mærkat.

Begge mærkater foreligger i ark med 25 stk. à 10 øre og fås ved at indsende beløbet til giro 780, Kammeraternes Hjælpefond, St. Kannikestræde 10, København K.

De indkomne beløb går til fondens hjælpearbejde.

L. MELDAL

Farverier

*Kemisk
Tøjrensningsetablissement*
Afd. Fabrik Slagelse

A/S Danske Guldsmedes

Sølvvarefabrik

Slagelse

Sparekassen

for

Slagelse og Omegn

BIOGRAFEN

Slagelse

Knudsen & Jørgensen

*Papir en gros
Slagelse*

Piil & Brokholm

Slagelse

Carl Jensen

*Guldsmed
Slagelse*

Aktieselskabet

*Skjelskør Laane- og
Discontobank*

A/S H. C. Hansen

Skælskør

T. A. Meding & Co.

Tlf. 41 Skælskør

**H. Hansens
Møbelforretning**

Kordilgade 54 Tlf. 149
Kalundborg

Aktieselskabet

SLAGELSE KULKOMPAGNI

Grønvold & Schous Trælasthandel

SLAGELSE

MUNCH'S MØBELFABRIK

SLAGELSE

Slagelse Maskinsnedkeri

C. W. Christiansen

Autolakereriet »Volden«

Volden Slagelse

Slagelse Trælasthandel A/S

Danasvej Slagelse Tlf. 2828

Andelsmejeriet

»LANDSOGN«

Slagelse

A. Mikkelsen & Søn

Slagelse

Slagelse Møbelværk

Slagelse

Sækkelager A/S

Papir-Kompagniet A/S

Slagelse

SIÆLLANDS POSTEN

POUL OLSEN

*Haardt Træ og Finer
Slagelse Tlf. 3301**

BRILLEBODEN

*Svend Christensen
Løvegade 3 Slagelse Tlf. 1332*

Skælskør og Omegns Svineslagteri

Andelsselskab

Carl Meding Aktieselskab

Skælskør

Trikotage - Manufaktur

J. GEERTSEN

Halskovvej 40 Korsør

**LANDBOSTANDENS
SPAREKASSE**

Nykøbing F

Kählers Teglværk

KORSØR

MØBEL HUSET

Nykøbing F.
Tlf. 8810

Et skønt land med dal og bakker fagre

Chr. Ulrik Hansens sidste hilsen - for 10 år siden

Den unge stud. theol. Chr. Ulrik Hansen

Onsdag den 23. juni var det 10-års-dagen for tyskernes henrettelse af Chr. Ulrik Hansen ude ved peletonerne i Ryvangen.

Han var født den 26. april 1921 og blev således kun 23 år gammel, men når han i dag står som en af de helt store i frihedskampen, skyldes det ikke blot hans uforfærdede indsats, men også en række breve, han skrev fra dødscellen, og som aftegner et ganske usædvanligt moment menneske, båret af de allerhøjeste idealer.

Chr. Ulrik voksede op i Himmerlandsbyen Farsø, Johs. V. Jensens by. Dette kom til at præge ham, især eftersom morfaderen indviede ham i den danske arv fra danmarkshistorien.

I et religiøst hjem fandt han frem til en personlig kristendom, som kom til at præge ham siden.

Danmarks besættelse bragte ham ikke klarhed over hans stilling. Denne klarhed kom først ved læsningen af Nis Petersens digt: Seren, hvori det hedder:

Ikke for løgn og ondskab, siger den
høvding og herre,
men kun for ækel lunkenhed
vil jeg udspejle jer af min mund.
Det tøvende er nu forbi —
forbi en søkfuld vaner —
slut med skulk fra arv og gæld
og skulk fra nådig tugt.

Efter overstået studentereksamen kastede han sig over studiet af vidt forskellige værker af inden- og udenlandske forfattere.

Fra Viborg foretog han nu sammen med kammerater udsendelse af illegale pjecer og blade, og snart derefter var han med i de allerførste våbenedkastninger ved Trendskov i 1942 under ledelse af Rottbøll. På hærens kornetskole blev han interneret den 29. august i 43. Han gjorde derefter tjeneste som leder af en gruppe af Holger Danske, og siden organiserede han sabotagegrupper i Nordjylland.

Overalt var han et strålende midtpunkt i kammeraternes kreds, men en dag blev han taget på Alborg banegård. Han førtes til gestapos hovedkvarter, men på vejen hertil gjorde han et flugtforsøg, der dog mislykkedes, da han ramtes i benet af en af de mange kugler, der blev sendt efter ham.

En gruppe nordjyske sabotører forsøgte siden at befri ham fra fængslet. Nogle af dem kom ind bag murene, og en af dem kontaktede ham. Han fik her sit livs store chock idet Chr. Ulrik nægtede at lade sig befri. Han ville ikke svigte de andre, han sad sammen med.

Han styrkede kammeraterne og holdt morgen og aften andagter for dem. Efter dødsdommen skrev han mange breve, der i dag er kostbare klenodier. En del af dem er udgivet i bogform, og det ville også være forkert, om hans nærmeste ikke havde villet give afkald på dem, så andre kunne have udbytte af at læse dem.

I sit sidste brev til forældrene bad han dem således om, efter krigen at tage et tysk barn, for det

ville trænge til hjælp. Det er næsten et overmenneskeligt standpunkt at indtage, men der var også noget overmenneskeligt over ham, og han så klart, at den, der hader, også selv lider under det.

Hans barndomsveninde fik det allersidste brev, han fik lov til at skrive, inden han blev hentet til peletonerne. Det er skrevet få timer før dag gry den 23. juni.

Han skriver heri:

Underligt, men for mig har døden aldrig været den kolde istaphånd, som den er for mange — de fleste. Jeg har levet sammen med den længe, i det sidste døgn så intenst, at vi nu helt forstår hinanden. Den er ikke mere en fjende af livet. Den er blot livets fuldkommengørelse. Livet bliver helt i den — vi møder livet i den

Nu går jeg for sidste gang op på bjerget. Først ser jeg ud over det mindernes land, Gud i nåde gav mig i mit liv. Et skønt land med dal og bakker fagre — dér er en kirke, dér et lille dansk bondehjem. Jeg ser jer alle, som vandred i Danmarks rosengård sammen med mig, som ville kæmpe med mig i kærlighed og troskab. — Så vender jeg blikket mod det land, som Gud havde bestemt, at jeg kun skulle se ind i: Fremtidens og fredens Danmark, som det ligger dér i Guds vingers skygge. Den nye tid i det nye Danmark. Så begiver jeg mig ud på min allersidste rejse til landet, »Hvor høsen ej gråner, hvor fuglen ej dør, hvor lykken er skinnende klar, men ej skør«.

Men I, der skal vandre ind i landet — det nye Danmark — bøj knæ i solopgangen og bed til ham, som er i himlene, at han vil velsigne denne lille plet på jorden, at han vil velsigne korsets tegn i blodets flammelin. —

Kaj Munk er gået — så mange andre er gået — nu er vi otte, der følges ad den samme vej — med det dybe ord fra nazareth i mindet.

Hvor ville Chr. Ulrik have stået i dag. Man behøver ikke blot at gætte, for han havde fremtidsplaner, der siger noget derom. Han ville efter krigen gæste svenske og

Holger Jensen

Vognmand
Rødding

JENS GEIL

Isenkram - Glas - Porcelæn
Gram Tlf. 25

Gram Boghandel
Jes Hansen

Niels Christophersen

Kolonial
Rødding Tlf. 92

Daniel Bruhn

Haderslev

Henry Christiansen

Tømmerhandel
Haderslev Tlf. 22541

H. ØSTERGAARD

Haderslev

**Haderslev
Bank**

Aktieselskab

MARIUS MADSENS EFTF.

Vestergade 43 ODENSE

Chr. J. Hey

Vestergade 5 ODENSE

Gunnar Rafn

Vognmand

Rødding

N. TIMMERMANN

GRAM SAVVÆRK

Olaf Aastrup

Indeh. Jul. Hansen
Manufaktur - Konfektion
Tlf. 43 GRAM Tlf. 43

»Amaryllis«

A. Hansen, Handlungartner
Tlf. 68 GRAM

Haderslev

Slotsvandmølle $\frac{1}{2}$

Fodtøjsmagasinet

Anker Holst

Indeh. Emil Petersen
Haderslev

MICHELSEN & JACOBI

Haderslev

Aktieselskabet HANSBORG

Haderslev

Daul Christiansen & Son

Tlf. 23570 - Haderslev

EGTVED-SOKKEN

Toftlund og Omegns Sparekasse

Fred. Rasmussen

Odense

Nyborg Strand

Direktion: Sand Jespersen

Nyborg

norske højskoler. Han ville videre til Svejts, Frankrig, Sovjet og England.

Han ville ikke have hvilet på minderne om »den store dag«. Han ville have deltaget i fredens arbejde, og han ville nok engang imellem kunne have sagt noget, der både

vakte opsigt men også hjalp med til at skabe klarhed.

Når vi i den grå hverdag kan føle trang til »at komme op på bjerget«, kan han hjælpe os til det, når vi læser hans breve, eller når vi en stund standser ved hans hvilested i Ryvangen.

Hvidsten-gruppens indsats et strålende eksempel for dansk ungdom

Jeg lever for de levende, og mindes de døde, siger
fru Gudrun Fiil.

Tirsdag den 29. juni stillede hjemmeværnet op ved den mindsten, der er rejst over Hvidsten-gruppen. Det var betegnende, at det ikke var en afdeling, man havde indforskrevet fra et andet sogn, men at det var det hjemlige. Det var også betegnende, at man bagefter samledes i sognekirken for at ære mindet om Hvidsten-gruppen. Betegnende er det desuden, at ordet Hvidsten-gruppen er kendt af alle, der som unge eller voksne oplevede den 29. juni 1954.

Hvidsten-gruppen var den første, der modtog våben og folk fra luf-ten. Det var den unge faldskærmsmand Ole Geisler, der under dæknavnet Axel Nielsen fandt frem til kromanden i Hvidsten, Marius Fiil. Det var i marts 1943. Geisler var nogle dage forinden blevet kastet ned over Sjælland. Han skulle organisere våbenmodtagelse og lave sabotage i Jylland. Da han traf Marius Fiil viste det sig, at denne gæve, nationalt vågne kromand straks var villig til at gå ind i det yderst farlige arbejde. Marius Fiil, der var meget agtet i sit sogn, vidste, hvem han kunne stole på på egnen; han dannede sin gruppe i løbet af kort tid, og man tog fat. I næsten et år arbejdede gruppen — ofte i faretruende nærhed af tyske soldater — og man præsterede et enestående arbejde. Man var altid på sin post. Talte aldrig over sig. Alle de nærmeste i familierne havde det på samme måde, og det skyldtes ikke gruppen eller

andre den nærtstående, at den en skønne dag blev trevlet op. En faldskærmsagent, der vidste for meget, faldt i tyskernes hænder. Han nåede ikke at sluge den dræbende gift. Det strenge forhør førte til, at tyskerne fik nys om våbenmodtagelserne i Hvidsten. Gruppen var leveret. Anholdelse fulgte på anholdelse, via Horsørød gik turen til Vestre Fængsel og til retterstedet i Ryparken.

Hvidsten-gruppens folk — otte af dem — måtte lade livet.

Mordet på de otte knækkede ikke modstandskraften

Fiils datter, Kirstine, kaldet Tulle, og Jens Stenz idømtes livsvarigt fængsel. Anders Venning Stensgård og Knud Christensen fik hver 4 år, mens datteren Gerda Fiil fik 1½ år. De dømte overlevede alle fangenskabet.

Tyskerne havde tænkt, at man ved henrettelserne af de 8 kunne sætte skræk i den danske befolkning. I stedet skete der det, at modstandsbevægelsen blev svejset endnu mere sammen, og mange, der tidligere havde stået og vaklet i valget mellem passiv eller aktiv modstand, indså nu klart, at der nu kun var den aktive som eneste vej, når man skulle tale et sprog, tyskerne forstod.

Hvad siger så Gudrun Fiil i dag?

Vel mistede jeg meget, men alligevel synes jeg, det var værre for dem som mistede deres mand og

stod uden en eksistens. Jeg havde dog noget at arbejde med, og har hver dag så meget at glædes over. Kunne de døde tale, tror jeg ikke, de ville forlange, at vi skulle hænge med ørerne, for børnene skulle dog nødtigt gå i et skyggehus.

Op på spørgsmålet: Var det ofret værd, svarer hun:

— Man kan få så mange tanker, som det sikkert er lige så rigtigt at holde for sig selv. Men det, vi arbejder for, og det, de døde for, nåede vi dog: Danmark blev frit!

Ingen af os som overlevede det, ville være kampen foruden, og det tror jeg heller ikke, de døde ville, hvis de kunne tale. Det viser deres sidste breve bedst. Tyskerne formåede ikke at knække modet på en eneste af dem. Det er de døde, vi skal tænke på og tale om — ikke mig. Jeg har bestræbt mig på at leve for de levende og mindes de døde, og det vil jeg fortsat forsøge.

Også et lille land har lov at tænke selvstændigt

Efter mordet på Hvidsten-gruppens folk skrev fru Kristine Sørensens, født Fiil, fra Vestre Fængsel til Dr. Best et strålende brev, der slutter med følgende ord:

Jeg har selv en lille pige, som i dag har mistet sin far, morfar og morbror. Hun kan heldigvis ikke forstå det, men kunne hun, ville hun alligevel være stolt af dem. De havde et mål her i livet, og var ikke bange for at dø for det, for som min broder sagde den sidste gang, jeg så ham: Vi ved, at fjæld kan sprænges og tvinges kan en elv, men aldrig kan et folk forgå, som ikke vil det selv.

Det vil Danmark ikke, for Danmark, og alle dem, der gav deres liv for Danmark, vil vidne om, at selv et lille land som Danmark må have lov at tænke og tale selvstændigt.

Nu har jeg ikke mere på hjertet, kun dette vil jeg sige, at jeg er stolt over, at jeg havde en mand, far og bror, der var værdige til at dø for Danmark!

Jo mere man har at leve for,
desto mindre kan man leve af.
Gammelt dansk ordsprog.

Peter Henriksen

Toftlund

Aut. G. M. Forhandler

**A/S Sønderjysk
Frøforsyning**

Aabenraa

Centralvaskeriet

Sønderborg

Sønderborg Sækkelager $\frac{1}{2}$

KINO-PALÆET

Sønderborg

N. K. Kristensen

Malermester

(Carl Hansens Eftf.)

Tlf. 3417

Sønderborg

**Middelbo
Manufakturforretning**

Sønderborg

Jens Andersen

Manufaktur - Trikotage en gros

Sønderborg

Tlf. 2663

**IDRÆTSHØJSKOLEN
i Sønderborg**

Tlf. 1848

P. Gydesen

Aut. Gas- og Vandmester
Sønderborg Ringgade 95

Tlf. 917

$\frac{1}{3}$ H. LYCK & CO.

AVNBØL

»Ekspress«

Sønderborg Dampfarveri og Kemisk Tøjrenseri
Perlegade 80 — Tlf. 287

Jens Knudsen

Herre- og Drengbeklædning
Sønderborg

**Bagemestrens
Rugbrødsfabrik**

Sønderborg

I. H. DAHL

Indh. Chr. H. Dahl

Sadelmager & Tapetserer

Tlf. Sønderborg 342

Ulrich Johannsen

Perlegade 24 Sønderborg

Fodtøjsmagasinet

ANKER HOLST

Sønderborg

Tlf. 3080

STRØMPER

Svend Rasmussen

Perlegade 22

Sønderborg

Hotel

Sønderborghus

Murermester Bossen

Sdr. Landevej

Sønderborg

**Den mest velmagende
Sennep er**

Alfa SENNEP

A/S ALFA . VEJEN

Allerellies

Grønt- og Blomsterforretning
Sønderborg

Tlf. 1355

Thyssen & Jacobsen

Sønderborg

Forsikringsaktieselskabet

Nye Danske af 1864

Sønderborg Afd.

Tlf. 1864

Optiker Møller

Sønderborg

AXEL HELMER

Kongelig Hofleverandør

Sønderborg

Harald Nymand

Manufaktur - Trikotage -
Gardiner

Jernbanegade 22

Sønderborg

Otto Wolf

Slakteri - Pølsemageri

St. Rådhusgade

Tlf. 3307

Sønderborg

I/S B.P. Auto Service

Aut. Austin forh.

Aabenraavej 1

Sønderborg

Aktieselskabet

VARDE BANK

Videbæk Bogtrykkeri

V. Korreborg & G. Kolding

P. Vittrup Jespersen

Statsaut. Installatør

Tlf. Videbæk 64

Danmarks befrielsesgeneral skal have en ridehest som gave fra Danmark

General Dewing i besøg hos den kongelige familie på Amalienborg. Bagest den daværende kronprins og general Dewing. Forrest, Dronningen, Mr. Tedder, Kongen og Mrs. Tedder.

Billedbladet SE OG HØR har fået den strålende ide at bede bladets læsere forære Danmarks befrielsesgeneral, Richard Henry Dewing en ridehest. I sin tid forærede kong Chr. X sammen med en række modstandsfolk generalen en ridehest. Den blev kaldt Lillebror, men Lillebror er død, og man vil derfor gerne forære ham en ny ridehest, der så naturligvis skal hedde Storebror.

Arveprins Knud udtaler i anledning af planerne, at en sådan tanke ville have glædet hans far »I de glade befrielsesdage var jeg flere gange sammen med generalen, og han fortjener denne gave«.

Formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul Kaj V. Dahl, Horsens, udtaler:

— Det var en velgørende idé, SE og HØR gik i brechen for. For de fleste herhjemme står general Montgomery måske som den store befrier, men det var jo trods alt general Dewing, der havde overtaget overkommandoen over Danmark, og det var ham personlig, der meldte sig hos kong Christian d. 5. maj 1945. Det er med den største glæde, jeg støtter indsamlingen til

denne symbolske taknemlighedsgave, for general Dewing fortjener den.

Under selve krigen var Dewings navn ret ukendt for den store befolkning. Kun få vidste, at han havde fået overdraget den opgave at lede de styrker, der skulle befri Danmark. Også brigaden i Sverige skulle stilles under hans kommando, og han nåede at inspicere den i svensk lejr inden Tysklands sammenbrud.

I de første befrielsesdages glade beruselse var Dewings navn imidlertid på alles læber, og sjældent er der jublet mod en fremmed general, som der blev det mod Dewing. 5 års længsel efter friheden, efter kontakt med venligtsindede nationer fandt sit udtryk overfor ham.

Alle, der føler sympati for tanken, kan vise denne ved at sende bidrag, store eller små, til SE og HØR Vigerslev Allé 18, København Valby, giro nr. 363. Man bedes skrive »Dewing-gaven« på den lille kupon til venstre. Beløb kan også sendes i frimærker. Konvolutten skal da mærkes med ordene »Dewing-gaven« — og så naturligvis den nævnte adresse.

Nyoprettet professorat i Oslo bærer Seips navn

En tak for hans indsats under okkupationen.

Professor Didrik Seip, Oslo, er faldet for aldersgrænsen, men fortsætter alligevel, takket være en indsamling, der har indbragt 189,000 kr. Fonden, der på denne måde er oprettet, er stillet til rådighed for et frit professorat, der skal bære Seips navn.

Fonden er oprettet som en tak for professor Seips indsats som universitetsrektor. Han blev under tyskernes okkupation deporteret sammen med en mængde norske studenter til k-z-lejren Sachsenhausen. Han erfarede her på sin egen krop en hel del af den nynazistiske kulturs voidsmetoder, men blev dog senere bragt ud af lejren og interneret i Berlin.

I Sachsenhausen havde Seip noteret sig navnene på de mange nordmænd. Med disse navnelister som materiale lykkedes det ham gennem Røde Kors at få en pakkeforsendelse i stand for en stor del fra navngivne danskere til navngivne nordmænd i lejren.

Når nordmændene fik disse pakker fra frk. NN i f. eks Hellerup eller grosserer PP i Charlottenlund, kom de gerne hen til en eller anden dansker og spurgte: Kender du hende? Kender du ham? Man tror jo gerne, at vi allesammen kender hinanden i lilleputlandet Danmark.

Efter en eller anden samtale sluttede nordmanden gerne med at sige: Hende (ham) vil jeg skrive til — og der er sikkert gået mange breve fra nordmænd til mange forskellige danskere, der følte broderskab med nordmændene, også under okkupationen.

I Berlin besøgte Seip flere gange af redaktør Kronika, der ved sådanne lejligheder ofte fik sendt en hilsen til bekendte i lejren. Disse hilsener var gerne skrevet med grønt blæk på en lap papir.

Hans Jensens Eff.

Trikotagefabrik

IKAST

Tlf. 24

Chr. Beedholm

Trikotagefabrik

IKAST

SAJYKA

A. m. b. a.

HERNING

Aktieselskabet

Herning Trælasthandel**TETA RADIO**

W. A. Brix Herning

Tlf. 844

Kaj Krøjgaard Bomuldsvæveri

Tlf. 834

Herning

Automobilforretningen »Vulkan«

Aut. G. M. Forhandler

K. Knudsen

Holstebro

Tlf. 1100 (fl. Lin.)

Kristian Kirks

Telefonfabriker A/S

HORSENS

Horsens**Landbobank $\frac{A}{S}$** **Arbejdernes****Fællesbageri $\frac{A}{S}$**

HORSENS

BRANDE BANK

Handels- og Landbrugsbanken

Brande

Filial af Herning Handels- og
Landbrugsbank A/S**Brande****Trælasthandel $\frac{A}{S}$** **REKLAME OG****TRYKSAGER**

af enhver art

MIDTJYSK REKLAME - BUREAU $\frac{A}{S}$

Bredgade 9 Herning Tlf. 1952

Arne Rahbek

Herning Tlf. 1885

Th. Jensen

Aut. Vand- og Gasmester

Bredgade 17 Tlf. Herning 1087

Genega**Møbler**

Niels Mortensen

Skolegade

Tlf. 966

Herning

Herning Elektricitets Co.

HERNING

Renseriet Perawin

Bredgade 56

Herning

Horsens Bank

Aktieselskab

B I O

Nr. Snede

Kjeldsen & Co.

Bisquit Fabrik

Tlf. 51

Nr. Snede

S. ENKELUND

Snedkermester

BRANDE

Frank Nielsen

Skræderforretning

Beder

Tlf. 1

J. B. S.

Undertøj

Herning

Herning mek. Væveri

Aktieselskab

Tlf. 1766 - 1767

Tlgr. Tekstil

Ejnar Kjeldsen

Karosserifabrik

HERNING

Niels Krøjgaard

Trikotagefabrik

HERNING

Helmer Rasmussen

Møbel- og Ligkisteforretning

Skolegade 7

Herning

Østergades**Forkromningsanstalt**

HERNING

Herning ny Mølle

v/ K. Mærsk Bjerg

HERNING

Alfred Olsen

Konfektionsfabrik A/S

HORSENS

N. C. Schmidt

HORSENS

HADSTEN MØLLE**A. Gadeberg**

Korn og Foderstoffer

Hadsten

Hadstenegnens Andelsmøjeri

Hadsten

Tlf. 345

Den 9. April —

i tysk, historisk belysning

På besættelsesdagen den 9. april, var tyske soldater travlt optaget af at klistre »opropp« op alle tænkelige steder.

Walther Hubatsch:

Die deutsche Besetzung von Dänemark und Norwegen 1940. (Göttingen: Musterschmidt 1952).

Professor Walther Hubatsch fra universitetet i Göttingen har samlet kildeskrifter og dokumenter om begivenheder, der vedrører den tyske besættelse af Danmark og Norge; han har fundet frem til et materiale så fuldstændigt, som han aldrig turde drømme om - mest er det situationserbetninger fra værnemagten, notater og dagbøger, breve, officielle og fortrolige meddelelser. Han publicerer for første gang dette værdifulde tyske stof — som er en slags pedant til den danske parlamentariske kommissions betænkning — og han kommenterer hele den vældige bunke af akter, han har ordnet og gennemstuderet. Man kan gå ud fra, at professorens kommentar stemmer overens med meningene i et flertal af den tyske befolkning — man sporer hist og her og ikke mindst i konklusionerne en tydelig, måske forståelig ønsketænkning, der ikke altid retfæ-

diggøres af de aftrykte kildebeviser: der skal, for at sige det kort, bevises: Ved aktionen mod Danmark og Norge er tyskerne — med få timers varsel — kommet englænderne i forkøbet, eller sagt med jævne ord, som man hører det så tit i Tyskland: »Vi var nødt til det ... for hvis ikke vi var kommet, var de andre kommet først«. En meget interessant tidstabel: »Kapløbet til Skandinavien« sideordner Hitlers og Churchills planer om et fremstød mod Skandinavien fra 1939 til de skæbnesvangre timer, der førte til den 9. april 1940, og denne tabel synes i det mindste at bevise samtidigheden af de to modstanderes hensigter mod nord. Men når Hitler allerede december 1939 talte med general Jodl om, hvordan man kan sætte sig i besiddelse af Norge (jfr. Jodls dagbøger), må man gå ud fra, at disse tanker har ulmet i »Føreren« lang tid i forvejen — men hvorom alting er, hvilket endelige resultat kommer professor Hubatsch til? Han resumerer således:

Announce:

Allerede i 1944 fik den engelske general, Richard H. Dewing, denne besked: »De skal overtage kommandoen over Danmark ved dette lands befrielse«!

Den 5. maj om morgenen kom Dewing her til landet. — Koncentrationslejrfangerne var atter frie mennesker i deres eget land — Fængselsportene blev åbnede — fem forbandede år var forbi — DANMARK VAR ATTER FRIT — General Dewing blev tiljublet af hundredtusinde danske

Som tak for befrielsen skænkede danske frihedskæmpere general Dewing en ridehest — det var hans højeste ønske at få en sådan, og i flere år mindede den ham dagligt om de skønneste dage i hans liv: Da Danmark blev befriet!

Dewing har trukket sig tilbage fra militærlivet. Han sidder i dag som en lille gartner i Sydengland — og hans ridehest er død.

BILLED-UGEBLADET SE OG HØRS læsere vil skænke ham en ny. Der må stadig være mennesker i Danmark, som ikke har glemt de fem forbandede år, og som endnu mindes befrielsen med tak. Bidrag kan sendes til postgiro 363, »SE OG HØR«, Vigerslev Allé 18, Valby, men man kan også sende bidrag på postanvisning eller i frimærker. Man skal blot bemærke, at det er bidrag til »befrielses-gaven«

Alt dette ville De have vidst, hvis De hver fredag købte SE OG HØR hos Deres bladhandler Der er et væld af billeder i bladet Det er sprængfyldt med godt stof Det bringer de ideer, der tales om.

Bestil det allerede nu hos Deres bladhandler eller hos postvæsenet.

SE

og HØR!

— det aktuelle billed-ugeblad.

Aktieselskabet
SILKEBORG BANK

Aktieselskabet
Handels- og Landbrugsbanken
i Silkeborg

Konditori **PRIOR**
v/ E. Lauritsen Tlf. 869
Søndergade 2 C Silkeborg

Silkeborg
Jern- og
Staalforretning

Dansk Kjole Industri A/S

Silkeborg

Lysbro Teglværk
Ingeniør S. Lautrop
Tlf. Silkeborg 430

PETER JESSEN A/S

Silkeborg

Midtjydsk Trælsthhandel
Brdr. Nedergaard
Silkeborg

Ringgaards Konditori
Silkeborg

C. F. Chrissensen A/S
Møbelfabrik og Trædrejeri
Silkeborg Tlf. 246

CYKLE-BØRSEN
Leo Christensen
Tlf. 155 Skanderborg

Banken for Skanderborg og Omegn
(Skanderborg Bank A/S)

Skanderborg
Amts-Bogtrykkeri

Landbosparekassen i Vejle

Vejle Byes og Amts Sparekasse

Aktieselskabet
VEJLE BANK

Vejle
Amts
Folkeblad
Sydøstjyllands
største Dagblad

August Hansen
Vestergade 29 Vejle
en gros - en detail

A/S VEJLE
MÆLKEKOMPAGNI

Køb altid
PEGOR
Kitler
Manchetskjorter
Tjamas
Saa er De sikker paa at
faa Kvalitet for Pengene
FAAS I FØRENDE FORRETNINGER
FABRIKERES HOS
PETER GORRISSEN
VEJLE

»Det er tragisk, at Skandinavien ikke formåede at bevare neutraliteten«. Han fortsætter: »hvis tyskerne ikke »forebyggende« havde okkuperet Norge, så var — ifølge de allieredes krigsplaner — Sverige blevet krigsområde; men så var russerne blevet alarmerede og havde sandsynligvis besat Nordnorge — dengang var russerne jo endnu i forbund med Hitler«.

Og denne udvikling, det er Hubatsch's mening, havde været i tyskerens favør: Den 9. april 1940 forhindrede et sammenstød mellem allierede og russiske interesser i Nord-Skandinavien. Stalin var forbundsfælle med Hitler, og netop i april var der forøget spænding mod vestmagterne.

Sådan som det i virkeligheden gik, har Danmark og Norges okkupation for Tyskland — alt efter Hubatsch — »til trods for den militære ledelses overlegenhed og troppernes tapperhed ikke bragt politisk gevinst«.

Bogen indeholder betydelige skævheder, fordi den ikke formår at se tingene fra andet end tysk perspektiv — det viser sig ikke mindst i udvalget af fotografierne.

Norsk hilsen til danske i syd

Her er et folk, der føler kaldet til at leve med i nordisk ånd, sagde Francis Bull.

Den norske professor, Francis Bull, der i 3½ år sad interneret på Grini, har været i Flensborg for at tale ved det danske årsmøde.

Francis Bull bragte ved det danske årsmøde en gribende og smuk hilsen. Han omtalte således, at hans 93-årige moder endnu kan huske, hvorledes hun var med til at rulle forbindinger til de danske soldater i 1864. Francis Bull nævnte dette som et eksempel på den nære forbindelse, der alle dage har været mellem Norge og Sønderjylland, en forbindelse, der ikke mindst blev uddybet og styrket af Norges store digter Bjørnstjerne Bjørnson. For ham blev det en skelsættende begivenhed, at hans »Jeg vil værge mit land« blev forbudt af de tyske myn-

Den uhildede tyske læser må antage, at de tyske tropper var velsete, ja, blev hilst med begejstring, da de rykkede ind i Danmark. Måske tror forfatteren selv på det, når han i fuld alvor fortæller: »Kong Christian udtrykte »som soldat til soldaten« sin beundring over foreteelsens føring« i en samtale med generalmajor Himer den 10. april 1940. Der fortælles dog ikke med et eneste ord om, hvad kong Christian jfr. det danske kildemateriale (som Hubatsch dog også har benyttet) ytrede over for de ledende tyskere foruden konventionelle talemåder. En historieskrivning, der er ensidig eller så troskyldig, har ikke krav på at kunne se tingene »som de virkelig har været«. Og dette ord af den store historiker Ranke står dog stadigvæk ved magt både i Tyskland og den øvrige vestlige verden. Denne kritik vil dog ikke betyde, at bogen bør vrages — ud fra et dansk synspunkt; den indeholder et meget værdifuldt supplement til vore egne forskninger — og de slutresultater, professor Hubatsch når til (»besættelsen bragte ingen politisk gevinst for Tyskland —«) vil man også dele her i Norden.

nordiske ånd! Alle gode ønsker for Sydslesvigs fremtid! —

Efter talen spillede et orkester under ledelse af pastor Poul Riis, tidligere Dachau-Neuengamme.

Da Francis Bull ankom til Mømark sammen med sin hustru, der er en datter af afdøde konseilspræsident Klaus Berntsen, blev han modtaget af en komite fra foreningen Norden.

Ved Als Husholdningsskole, hvor det danske og det nordiske flag vajede fra samme stang foran skolen blev professor-parret hilst med »Ja, vi elsker dette landet«. Forstanderinde Johanne Hansen, tidligere k-z-lejren Ravensbrück, rettede nogle hjertelige ord til professor Bull og frue, som takkede for den smukke velkomsthilsen og bl. a. hilste på skolens fem norske elever.

Ved mindemuren for oberst S. B. Paludan-Müller og ved mindestenen for grev Folke Bernadotte udtalte redaktør Refslund, Sønderborg, nogle mindeord, og professor Francis Bull og frue og forstanderinde Johanne Hansen nedlagde smukke blomster.

Utilfreds tysker klager til dansk politi

Det er ikke blot på frihedskollegiet i Odense, men også i København, at man afviser tyske turister, når de her i ferietiden vil benytte sig af kollegiernes omdannelse til nødhoteller.

En tysker har til politiet på Frederiksberg indgivet klage over afvisning. Da han på kollegiet havde fået at vide, at det drejede sig om et frihedskollegium, der var rejst til minde om frihedskampens danske ofre, og at man som følge deraf ikke ønskede tyske gæster, lavede han en sådan ballade, at dette forhold alene ville have været tilstrækkeligt til at afvise ham.

Fremgangsmåden med anvisning af værelser er iøvrigt den, at gæsterne anvises fra turistforeningens kontor. Overfor tyske turister gør man opmærksom på den praksis, der følges. Prøver disse alligevel at komme ind, gentages forklaringen på kollegierne.

A. Philipsen Akts.
Viborg

Johs. Stensgaard
VIBORG

Viborg
Andelsmejeri

FOTORAMA

Tlf. 659 Viborg

Skomagasin CITY
Sct. Mathiasgade 62 Viborg

Atelier Munksgaard
André Montell

Manufaktur - Sengeudstyr
G. Søjmark Viborg

Revisionsfa, M. Grøn, Mikkelsen A/S
VIBORG

MOGENS KLITGAARD
VIBORG

Herreekvipering
Hans Albrechtsen Viborg

Philipsen & Hall $\frac{1}{2}$
VIBORG

Stockmanns Boghandel
Fjerritslev Tlf. 150

Fjerritslev Bank
Aktieselskab

P. KJELGAARD
Bryggeriet Fjerritslev

Gustav Sørensen
Cigarhandel
Fjerritslev Tlf. 150

ASANI - SILKE

Undertøjet i overklassen

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Privatbanken for Viborg og Omegn

AKTIESELSKAB

SCHUMANN'S
Herremagasin

VIBORG

Viborg
Papir-Compagni $\frac{1}{2}$

Arne Cristensen
Poser - Papir en gros
Viborg Tlf. 1409 - 409

Aabyhøj
Trikotagefabrik

Tlf. 553

Max Pedersen
Tømrermester
Fasanvej 3 Aarhus Tlf. 577 77

HOLGER SCHMIDT
Crome og Goldschmidt
Kolding

SUURBALLE

Kolding

$\frac{1}{2}$ *Brdr. Brincker*
Grejsdal Hammerværk
Grejsdal

Th. Bentsen A/S
Konfektionsfabrik
Viborg

ANDERS PETERSEN
Tapeter - Farver - Lakker
Vestergade 18 Tlf. 1185 - 1525
Viborg

J, N. Kjærsgaards
Tømmerhandel A/S
VIBORG

Jens Jensens Eftf.
Vinhandel

Grundl. 1813 Viborg

OLEDI Sko

Barnets Fodtøj

Kongsvang Aarhus

Kolding
Fyrværkerifabrik

Jens Juhl's Savværk
Kolding

Birkesig Kalkværk

Rosmus St.
V. Reimer Andersen
Postadresse: Balle
Tlf. Rosmus 52 & 20

Klakring Savværk

Jydsk Hypothek Forening

Aarhus

Hans Jensen & Co.'s Eftf. A/S

Aarhus

N. Chr. Jensen

Trikotagefabrik A/S

AARHUS

KAPSELFABRIKEN

Finlandsgade 25 - Aarhus

De forenede Revisionskontorer

Tlf. 42477 (6 Linier)

N. W. Gadesvej 7 Aarhus

E. STRANDGAARD

Brabrand - Aarhus Rutebiler

Brabrand

Bendstrup & Bispelund A/S

Det off. Slagtehus

Tlf. 26352 Aarhus Tlf. 30110

Carl Søgaards Eftf.

Østbanens Godsekspektion

Aarhus Tlf. 27463

A/S Auning

Savværk og Tømmerhandel

Leif Due

Aut. Installatør

Risskov Tlf. 9055

Aktieselskabet

Aarslev Sav- og Hammerværk

Brabrand

N. Møller

Smedemester

Tlf. 60257 Brabrand

Chr. F. Poulsen & Søn

Kød & Flæsk en gros
Aarhus offentlige Slagtehus
Tlf. 24745 og 70250

J. A. O. Beck's Sliberi

Frederiksgade 50

Aarhus Tlf. 27621

L. Rørbech

Papir en gros

Thunøgade 15 Aarhus

Aarhus Kjølefabrik

Rosengade 36

Aarhus

LINDHOLST & CO.

Maskinfabrik

Aabogade 40

Aarhus

Jørgen Jensen & Søn's

BOGTRYKKERI

Badstuegade

AARHUS

NIELS ANDERSEN

Automobilhuset

Kystvej 27-29 Tlf. 33500

AARHUS

Aarhus og Omegns
Begravelsesforretning

Nørregade 1

Tlf. 35183

Privat 67373

AARHUS

Hostrups Maskinsætter

Rosenkrantzgade 23 Tlf. 20252

AARHUS

A. Chr. Nieport

M. Ing. F. F. R. I

AARHUS

^A/_S Junckers Savværk

KØGE

Aarhus Kontoret

Vanløsevej 11

Aarhus

Tlf. 41895

M. Seest Maskinfabrik ^A/_S

Aarhus

Aktieselskabet

AARHUS SAVVÆRK

Aage Eriksen

Murermester

Ingeniør M. af l.

AARHUS

K. T. Damgaard Jensen

ROSENKRANTZGADE 12 - AARHUS

A. VINKLER

Tommermester

Dalgas Avenue 51 - Aarhus

SAX *Konfektion*

Banegaardsgade 19

Tlf. 25055

Aarhus

Trælastimporten

v/ K. V. Jensen

AARHUS

Th. Dedersen & Sønner

Frederiksgade 74 . Aarhus

^A/_S AARHUS DAMPMØLLE

Niels Jensen & Søn

Nykøbing M.

Morsø Frøkontor

Aktieselskab

Nykøbing M.

Nykøbing M og Omegns

Sparekasse Forening

Nykøbing ny Tømmerhandel A/S

Nykøbing M.

Knud Haaning

Nykøbing M.

Fred. Bangs Eftf.

Axel Holt

Nykøbing M.

Morsø Køleteknik

Nykøbing M.

Morsø Karosserifabrik

Nykøbing M

Tlf. 119

FLENSBORG LAGER

Nykøbing M.

Nykøbing Andelsbageri

Tlf. 475

Nykøbing Mors

Eiler Cortsen

Urmager - Optiker & Guldsmed

Nykøbing M

Fox Skomagasin

A. m. b. a.

Kirketorvet

Nykøbing M.

Cyklecompagniet A/S

Algade 5

Nykøbing M

Aktieselskabet

MORSØ BANK

**Morslands
Folkebank A/S**

Carl Overgaard

Urmager

Tlf. 75

Nykøbing M.

Aut. General-Motors Forhandler

Arne Rabenhøj

Nykøbing Mors

1/5 Fælles Tømmerlageret

Nykøbing Mors - Tlf. 626

Morsø Gummi

Pedersen & Madsen

Grønnegade

Nykøbing M.

Mark's Maskinhandel

Tlf. Nykøbing M 588

Landbrugsmaskiner

Aksel Kibsgaard

aut. Nimbusforhandler

Grønnegade

Nykøbing M

Morsø Margarinefabrik

v/ H. V. Hansen

Nykøbing M

Hjørring

Møbel- og

Madrasfabrik

JUNGS

BOGHANDEL

STEPHAN AGGER

Skive

Carstensens

KLÆDEFABRIK A/S

Brønderslev

Wæhrens

Skrædderi - Vaskeri - Renseri

Frederikshavn

Tlf. 688-209

Thomsen & Krarup

Aut. DOMI Forh.

Nykøbing M

Morsø Farvemølle

Nykøbing M

Thomsens Herremagasin

Tlf. 183 Algade 21 Giro 51149

Nykøbing M

PETER JENSEN

THISTED

Aage V. Kjær

Lille Torv 3

THISTED

Aktieselskabet

Handels- og Landbrugsbanken

i Thisted

Rugemaskinen

»**PRIMULA**«

Bøvlingbjerg

Gestapos arkiver leveres tilbage.

Det viser sig nu, at udleveringen til de vesttyske myndigheder af de arkiver fra gestapohovedkvarterene og k-z-lejrene, som de allierede overtog efter Tysklands kapitulation, er i fuld gang.

Den luxemborgske modstandsbevægelses blad »Rappel« har herom bragt følgende artikel:

»Dyb ophidselse har grebet modstandsbevægelsen i anledning af, at de allieredes højkommission har tilbagegivet den tyske Bonn-regering alle akter fra k-z-lejrene. Fangekartoteker, lister over de døde, gestapoprotokoller o. l. tilbagegives myndigheder, hvor det vrimler med notoriske nazister. De nazistiske bødler opnår således, skriver det franske blad »France d'Abord«, at de kan lade håndgribelige beviser for deres forbrydelser forsvinde, og de råder igen over lister over europæiske frihedskæmpere.

Pinligt berørt af protesterne herimod har den tyske avis »Düsseldorfer Nachrichten« povet at latterliggøre de grusomheder, der er bragt for dagen gennem de 400 tons akter.

Derefter rettes et skændigt angreb på den franske modstandsbevægelse, der »fremfor alle har bestræbt sig på ved en ensidig fremstilling af de tyske grusomheder at nå sit mål på bekostning af Tyskland.«

Videre skriver den tyske avis:

»Men da man begyndte at regne med de tyske soldater, kunne man ikke mere retfærdiggøre det sorte billede af det forbigangne Tyskland. Der er derfor ingen gyldige grunde til, at de dokumenter, uden hvilke vi ikke kan rense vor fortid, ikke skulle komme i vor besiddelse. Det må antages, at visse tal, som er påført det tyske synderegister, må revideres, når akterne bliver tilgængelige for tyskere. Tallet på dræbte i gaskamrene, seks millioner, der udbredes i udlandet, må ved revision af dødslisterne vise sig overdrevet. Tyske offentliggørelser indrømmer kun een million.« (!)

Tiden synes dem moden til revision. De revanchelystne nazister håber, at de vil kunne revaske

sig ved forfalskning af de skrækelige anklager, der er Hitlernazismens arv. Derefter vil de retfærdiggøre terroren i de besatte lande.

Det er klart, at udleveringen af gestapoarkiverne er en af etapperne i opstillingen af den Europahær, der kun kan opbygges efter vore martyres nederlag, og som kun kan opbygges på deres aske.«

— — —
Det må være tilladt at spørge det danske udenrigsministerium om, hvorvidt den danske regering er orienteret om denne tilbagelevering, og om tilbageleveringen også omfatter lister over tidligere danske koncentrationslejrfanger tilføjjer Modstandsbevægelsens Initiativkomite?

Belgier fra Hannover-Støcken efterlyses.

I k-z-lejren Hannover-Støcken traf Eggert Eriksen, Søndergade 14, Horsens, belgieren De V. Alfred, Beumontstræt 234, Geerådsbergen, Belgien. De blev meget gode venner, og belgieren hjalp danskeren med mad.

Eriksen har prøvet efter befrielsen at komme i forbindelse med den belgiske kammerat, men brevene er kommet tilbage med påskriften: Ubekendt. Skulle nogen kende De V. Alfreds nye adresse, vil man gøre Egget Eriksen en stor glæde ved at meddele ham den.

Tålmodighed nødvendig

Modstandsfolk må væbne sig med megen tålmodighed.

I 9 år har undersøgelsesarbejdet mod SS-erne i tilintetgørelseslejren Natzweiler — Struthof i Elsass stået på, og først den 15. juni kunne processen mod 83 anklagede SSer påbegyndes, Anklagen lyder på barbariske handlinger, tortur og forgiftninger.

Natzweiler-fanger blev kaldt Nacht- und Nebel-fanger. Der var tale om en art 3. grads internering Hårdt arbejde i Stenbrudene, en elendig forplejning og dårlige hygiejniske forhold var årsager til de mange dødsfald.

Det var forbudt fangerne at skrive og at modtage breve samt pak-

er. Lejrene svarede således ret nøje il de såkaldte tavse lejre i Rusland dag.

Dommen faldt fredag den 2. juli. 6 lømtes til døden:

De dømte er den 49-årige tidligere lejrkommandant Fritz Hartenstein, den 43-årige hundeholder lejren, Frantz Ehrmantraut, den 53-årige arbejdsleder i lejren Robert Nitsch, samt Albert Fuchs, Herbert Öhler og Wolfgang Seuss, alle medskyldige i død og lemlæstelser for flere hundrede fanger.

Tolv andre anklagede fik fængselsstraffe og to blev løsladt.

En Carnegie-helt på 9 år.

Vi har tilbragt 14 dejlige dage på Kegnæs, vejret var ikke det bedste, men vi var 3 familier, så det gik med spil og al anden morskab. Varmeovnen var i gang fra morgen til aften. Selv Sct. Hans havde vi ild, men det var altså i ovnen.

Vi havde den glæde, at vor 9-årige dreng Per, som er invalid, kom hos en gårdejer, og var der det meste af tiden. En dag da alle på gården var travlt optaget, reddede han en lille dreng på 1 år, han var faldet i gårdens andedam, og ingen anden end Per havde set ham.

Derefter fik han alt på gården som han ville have, og til næste år, er han selvskrevet til at holde sommerferie hos gårdejereren. — Vi var 10 personer i sommerhuset, men det gik uden nogen gnidninger af nogen art. Befolkningen var flinke imod os, så vi håber alle at vi endnu en gang, må besøge det dejlige hus på Kegnæs. Vi sender alle i K. H. en tak for en dejlig ferie.

Med venlig hilsen

Sven Roland-Andersen

Bobakken 16 . Vanløse

Vi kan tilføje, at da gårdejereren kom hjem, og hørte om feriedrengen Pers bedrift, spurgte han ham, hvad han kunne ønske som belønning.

— En håndfuld stikkelsbær, lød svaret — og det fik han på stedet.

Per har under ferieopholdet på Kegnæs nærmest været »adopteret« af gårdejereren. Han har således haft sin »egen« hest.